

ÄRENDELISTA

STYRELSEN 28.8.2020

Kallelse till sammanträde fredagen den 28 augusti 2020 kl. 09.00 i konferensen del 1-2

Paragraf	Ärende
37	Sammankallande och beslutsförhet
38	Justering av protokoll
39	Föredragningslistans godkännande
40	Anhållan om tilläggsbudget 2020
41	Budget 2021 (ärende under beredning, ej offentligt ärende)
42	Psykiatrisk slutenvård, tillfällig reduktion av antal vårdplatser
43	Primärpsykiatri på ÅHS
44	Etikommitté på ÅHS
45	Kösituationen på ÅHS.
46	Delgivningar

OBS! Vänligen meddela Anita Husell-Karlström, tel. 538 412 eller e-post: anita.husell-karlstrom@ahs.ax om du inte kan delta i styrelsemötet.

Wille Valve
Ordförande

PROTOKOLL

Nr 6 /2020

Datum	fredagen den 28.8.2020	
Paragraf nr	Paragraf nr 37- 46	
Plats och tid	Konferensen del 1-2 kl. 09.00-11.24	
Beslutande	Wille Valve Roger Höglund Anna Holmström Runa-Lisa Jansson Erica Scott Ulf Weman Cita Nylund	ordförande vice ordförande ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot
Föredragande	Jeanette Pajunen	hälso- och sjukvårdsdirektör
Övriga närvarande	Olli-Pekka Lehtonen Terese Åsgård Ulrika Österlund Leea Söderström Christel Lindberg Knut Lönnroth Annette Holmberg-Jansson Bengt Michelsson	chefläkare personalchef ekonomichef vik. vårdchef vik. vårdchef landskapsläkare minister avdelningschef
Protokollförare	Anita Husell-Karlström	förvaltningssekreterare
Protokolljustering	Protokollet förklaras justerat direkt efter mötet.	
Protokolljusterare	Anna Holmström	
Wille Valve ordförande	Jeanette Pajunen hälso- och sjukvårdsdirektör	

SAMMANKALLANDE OCH BESLUTFÖRHET

§ 37 FÖRSLAG: Sammanträdet förklaras lagligen sammankallat och beslutfört.

BESLUT: Beslöt enligt förslaget.

JUSTERING AV PROTOKOLL

§ 38 FÖRSLAG: Protokoll förklaras justerat när det har undertecknats av mötets ordförande och en på mötet utsedd protokolljusterare samt kontrasignerats av föredragande. Föreslås Anna Holmström.

BESLUT: Beslöt utse Anna Holmström till protokolljusterare.

FÖREDRAGNINGSLISTANS GODKÄNNANDE

§ 39 FÖRSLAG: Beslutar att föredragningslistan godkänns.

BESLUT: Beslöt godkänna föredragningslistan.

§ 40

ANHÅLLAN OM TILLÄGGSBUDGET 2020 (ärende under beredning, ej offentligt ärende)

Beredare: ekonomichef Ulrika Österlund och hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Föredragande: Hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Intern hyra från Fastighetsverket

Totalt 105.000,-

Vid budgeteringsprocessen för år 2020 uppgav Fastighetsverket en ökning av hyran och totalsumman 7.614.000,- euro som då lades i budgeten. Uppgifterna stämmer inte med de fakturor som kommer från Fastighetsverket under 2020 och därmed behövs ett tilläggsanslag för att täcka upp differensen. Avstämning har skett med Fastighetsverket och Landskapsregeringen.

	Budget 2020	Faktureras 2020
Neptuniegatan 21		70 155,00
Sjukhuset bostäder		588 409,00
Sjukhuset		7 060 291,00
TOT	7 614 000,00	7 718 855,00
TB 2020 skall sökas från LR		104 855,00

Köpta tjänster

Enligt gränsdragningslistan som finns mellan FV och ÅHS skall kostnaderna för planerat underhåll ingå i hyran. Det har visat sig att det uppstår oförutsedda kostnader gällande fastigheterna som ej ingår i planerat underhåll eller i planerade investeringar som läggs till hyran.

Under 2020 pågår två projekt som ej är planerat underhåll eller investeringar där kostnaden skulle läggas på hyran. För dessa två projekt anholder ÅHS om tilläggsanslag.

Totalt 110.000,-

- Akutens larm 60.000,-
Anslaget gäller kostnader för ombyggnad och installation av överfallslarm på akuten. En verksamhet som kräver larm för patienters och personalens säkerhet.
- Operationssal 5 50.000,-
Anslaget gäller kostnader för avfuktning av operationssalen. Detta är en beställning från styrelsen som härrör sig från sommaren 2018 då det var mycket hög luftfuktighet och instrument ej fungerade. Verksamheten kräver minst 1 operationssal för trauma och akuta snitt som är garanterad att fungera även vid hög luftfuktighet.

TOTAL SUMMA 215.000,-

§ 40

ANHÅLLAN OM TILLÄGGSBUDGET 2020

FÖRSLAG: ÅHS styrelse framför till landskapsregeringen att ett behov av en tilläggsbudget för 2020 föreligger. Styrelsens äskande i Landskapsregeringens tilläggsbudget 4 2020 uppgår till totalt 215.000 euro. Motiveringarna till anslagen finns i ovanstående beredningstext.

BESLUT: ÅHS styrelse framför till landskapsregeringen att ett behov av en tilläggsbudget för 2020 föreligger. Styrelsens äskande i Landskapsregeringens tilläggsbudget 4 2020 uppgår till totalt 215.000 euro. Motiveringarna till anslagen finns i ovanstående beredningstext. Styrelsen avser bjuda in fastighetsverket till styrelsemötet den 25.9.

§ 41

BUDGET 2021 (ärende under beredning, ej offentligt ärende)

Beredare: ekonomichef Ulrika Österlund och hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen
Föredragande: hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

FÖRSLAG: Föreslår att ÅHS styrelse diskuterar budgetupplägget för 2021 och bordlägger ärendet för vidare beredning.

BESLUT: Ärendet bordläggs för vidare beredning utgående från styrelsens synpunkter.

§ 42

PSYKIATRISK SLUTENVÅRD, tillfällig reducering av antal vårdplatser

Beredare: chefläkare Olli-Pekka Lehtonen

Föredragande: hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Psykiatriska avdelningen har totalt 14 vårdplatser (13 patientrum). Antal disponibla vårdplatser är 11 då tre av patientrummen är ständigt upptagna av två boende. Under 2018-20 har medelbeläggningen varit runt åtta patienter totalt.

Fastighetsverket har meddelat att en renovering omfattande sex patientrum, dagrum och kansli ska inledas på avdelningen den 1.9.20. Renoveringen beräknas pågå till årsskiftet.

Under renoveringstiden finns tillgång till sju patientrum. Av dessa blir två rum ständigt upptagna och ett rum är ett enkelrum med sluss. Genom att använda fyra patientrum som dubbelrum istället för enkelrum, blir antal vårdplatser under renoveringstiden totalt 11, av dessa nio disponibla. Dubbelrum betyder en kvalitetsmässig tillbakagång under patientens avdelningsvistelse, men den bör garantera att vårdplatser räcker till alla som behöver avdelningsvård.

Grundbemanningen på avdelningen ändras inte under tiden, men vikariebehovet kommer att värderas noga.

Ärendet är av temporär karaktär och torde fordra varken beslut från styrelsens sida eller fastställande från landskapsregeringen.

Ledningsgruppen påpekar att patientsäkerheten och arbetarskydd måste säkras extra noga under renoveringen.

FÖRSLAG: Styrelsen antecknar ändringen till kännedom.

BESLUT: Beslöt anteckna ändringen till kännedom.

§ 43

PRIMÄRPSYKIATRI PÅ ÅHS

Beredare: Chefläkare O-P Lehtonen

Föredragande: hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Ledningsgruppen hade den 8.5.2018 § 141 beslutat om en utredning på psykiatrikliniken. Utredningen har haft som mål:

- a. Hur kan man trygga psykiatrisk vård på Åland trots psykiaterbrist
- b. Hur man tryggar modern psykiatri på Åland? Nya behandlingar, specialisering och digitalisering?
- c. Hurdana processer och vårdkedjor skulle på bästa sätt ge service till den åländska befolkningen?

Styrelsen har den 29.3.2019 § 25 antecknat rapporten om och utlåtandena över psykiatriutredningen till kännedom, samt önskat att rapporten kompletteras med mera konkreta åtgärder gällande missbrukarvården. Rapporten delges den nya styrelsen.

Rapporten föreslår fyra utvecklingsområden:

1. ÅHS mentalvård formar en fungerande helhet som fyller patienternas behov
2. Lätt tillgång till vård
3. Effektiv vård av hög kvalitet
4. Smidiga processer

Inom utvecklingsområden 1 och 2 har psykiatrin och primärvården nu utvecklat ett nytt verksamhets sätt med arbetsnamnet "primärpsykiatri".

Styrelsen beslöt fastställa ÅHS verksamhetsplan för 2020 den 12.6. 2020 § 32. Där på psykiatrikliniken finns bland verksamhetsmål: "Ny verksamhetsmodell i samarbete med psykiatrin testas under hösten 2020" samt "Beroendevården utvecklas tillsammans med beroendemottagningen (Mariehamns stad) primärvården och akuten till en fungerande enhet." På primärvårdskliniken finns bland verksamhetsmål: "Ny verksamhetsmodell i samarbete med psykiatrin testas under hösten 2020".

Ledningsgruppen har behandlat planerna senast den 25.2.2020 § 52, där beslöts fastställa målet, att ny lågtröskelverksamhet skall påbörjas den 1.9.2020. Under vårens lopp har det blivit uppenbart att behovet av psykiatriska tjänster inte ska minska p.g.a. av det epidemiska läget, snarare tvärtom.

Enligt den nuvarande planen ska den nya lågtröskelmottagningen inledas den 7.9.2020. Denna mottagning kommer att behandla patienter som inte är i behov av specialistsjukvård och inte hör hemma vid psykiatriska kliniken. Hittills har denna patientgrupp kunnat få sin behandling på psykiatriska kliniken eller vid hälsocentralens mottagning för mental hälsa, beroende av ingångsväg.

§ 43 PRIMÄRPSYKIATRI PÅ ÅHS (forts.)

Förändringen innebär "en väg in", d.v.s. genom hälsocentralerna. Mottagningen för mental hälsa som redan nu finns inom hälsocentralens verksamhetsområde införlivas i den nya lågtröskelmottagningen.

Det ska finnas fem sjukskötartjänster vid lågtröskelmottagningen varav en redan finns vid mottagningen för mental hälsa. Fyra andra sjukskötartjänster flyttas från psykiatrin. Målet är att fler patienter ska få sin första kontakt med en sjukskötare inom tre dagar och att antalet remisser till psykiatrin ska minska.

Samarbetskommittén har behandlat ärendet den 2.3.2020 § 11.
Samarbetsförhandling gällande personalkonsekvenser av verksamhetsförändringen hölls den 11.6.2020.

FÖRSLAG: Föreslår att ÅHS styrelse godkänner att "primärpsykiatri"-verksamheten inleds enligt plan beskriven ovan.

BESLUT: Beslöt godkänna att "primärpsykiatri"-verksamheten inleds enligt plan beskriven ovan.

§ 44

ETIKKOMMITTÉ PÅ ÅHS

Beredare: chefläkare Olli-Pekka Lehtonen

Föredragande: hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Den medicinska och vårdvetenskapliga forskningen är en oundgänglig del av modern hälso- och sjukvård och dess utveckling, något som ÅHS inte kan ligga utanför. Forskningen är även viktig för kontakterna med de omkringliggande universitetssjukhusen samt för rekrytering av medarbetare som redan nu har, eller i framtiden kommer att ha forskningsintresse. En av de viktigaste förutsättningarna för forskning är att säkerställa de etiska reglerna och deras verkställande inom forskningen.

Lagen om medicinsk forskning (488/1999) bör i sin helhet tillhöra rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 42 punkten i självstyrelselagen (ÅLR: s svar den 1.11.2019 , jurist Joel Bremius).

Enligt lagen: "Varje sjukvårdsdistrikt med ett universitet som ger läkarutbildning ska ha minst en etisk kommitté (regional etisk kommitté). Den regionala etiska kommittén ska följa, styra och bedöma behandlingen av forskningsetiska frågor inom sitt område. Den regionala etiska kommittén tillsätts av sjukvårdsdistriktets styrelse."

Ledningsgruppen har behandlat ärendet den 19.11.2019 § 256 och 3.12.2019 § 271. Då beslöts, att ÅHS skickar en förfrågan till Ålands landskapsregering angående vilka synpunkter man måste ta i beaktande, om ÅHS planerar att begära etikkommittéutlåtanden från något universitetssjukhus på fastlandet. Svaret har inkommit den 21.1.2020 (ÅLR 2020/606). Även om det är möjligt att någon regional etikkommitté kan ge tillstånd för forskning på Åland, har det framkommit två skäl till varför det ändå skulle vara ändamålsenligt att styrelsen utser etikkommittén på ÅHS:

1. Hanteringen av ärenden som behöver översättas kan vara trögt. Det har blivit uppenbart t.ex. i samband med Covid-relaterad forskning på Åland, då tidsperspektivet är viktigt.
2. Då Åland ska ha forskningssamarbete även med Sverige, skulle det bli komplicerat att skicka forskningsplanen från Sverige till Finland för att skaffa tillstånd för forskning på Åland. Enligt lagens (488/1999) och dess förändringsförarbeten (RP 2010/65): "Det finns dock inget som hindrar att också andra än universitetssjukvårdsdistrikt tillsätter etiska kommittéer enligt behov."

I lagens 18 § bestäms om etiska kommitténs sammansättning:

" Den etiska kommittén skall ha en ordförande och minst sex andra medlemmar, varav en är vice ordförande. För medlemmarna skall finnas ett behövligt antal suppleanter.

§ 44 ETIKKOMMITTÉ PÅ ÅHS (forts.)

I kommittén ska det finnas företrädare för forskningsetisk, medicinsk, hälso- eller vårdvetenskaplig och juridisk sakkunskap. Minst två medlemmar ska vara lekmän." (10.9.2010/794)

Då beslut fattas om ett utlåtande, skall i beslutsfattandet delta kommitténs ordförande eller vice ordförande samt minst hälften av de övriga medlemmarna, dock minst fyra övriga medlemmar. Då beslut fattas om ett utlåtande, skall åtminstone en medlem vara lekman och åtminstone två medlemmar personer utanför forskningsenheten."

Enligt lagens 20 § ska sjukvårdsdistriktet göra en anmälan till den nationella etiska kommittén om tillsättande av en regional etisk kommitté, ändringar i denna samt om kommitténs kontaktinformation.

En skild fråga har uppkommit angående medlemmarnas arvode. Detta kan betraktas som motiverat för lekmannamedlemmar. Det är sannolikt att styrelsen eller landskapsregeringen bör fatta beslut om arvoden (2011:114, lagen på ÅMHHM 2006:9 10§). Det finns t.ex. en prövningsnämnd på ÅMHHM som i vissa avseenden liknar etikkommitté. "Landskapsregeringen beslutar om det arvode som skall tillkomma ledamot" (2006:9 11§).

Under sommaren har det blivit uppenbart att Covid-pandemin ökar antalet forskningsprojekt även på Åland. Nuförtiden finns det två nya sådana projekt under förberedning. För att ha möten beslutsför, bör man utse tillräckligt medlemmar, då en del av de forskningsinriktade medlemmarna kan vara jäviga i att behandla vissa forskningsprojekt.

Bilaga: Landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden (ÅLR 2013/8208)

FÖRSLAG: Styrelsen utser ÅHS etikkommitté med följande sammansättning:

• Chefläkare, ordförande	
• Landskapsläkare, vice ordförande	
• Kvalitetssamordnare, sekreterare	
• Vårdchef	PERSONLIGA ERSÄTTARE:
• Överläkare, Marika Nordberg	Tommy Holmström
• Överläkare, Per-Anton Westerberg	Dan Gustafsson
• Anders Westermark	Katarina Witting
• Harriet Lindeman	Göran Hansen
• Katarina Gäddnäs	Rainer Juslin

Styrelsen konstaterar, att som kommittéarvoden för etikkommittén tillämpas Landskapsregeringens beslut ÅLR 2013/8208.

BESLUT: Styrelsen beslöt utse etikkommitté vid ÅHS med ovanstående sammansättning. Kommitténs mandatperiod beslutas till samma tid som ÅHS styrelsens, från 1.6.2020 till och med 31.12.2023.

§ 45

KÖSITUATIONEN PÅ ÅHS

Beredare: chefläkare O-P Lehtonen

Föredragande: hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Tillgång till vården regleras i 2011:114 § 20.

Primärvården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sin verksamhet inom primärvården så att patienter på vardagar under tjänstetid **omedelbart** kan få kontakt med en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet senast den **tredje vardagen** från det att patienten tog kontakt med Ålands hälso- och sjukvård, om inte bedömningen har kunnat göras vid det första kontakttillfället.

Vård som i samband med bedömningen av vårdbehovet har konstaterats vara medicinskt nödvändig ska med beaktande av patientens hälsotillstånd och sjukdomens sannolika förlopp ordnas inom skälig tid, dock senast inom **tre månader** från det att behovet bedömdes.

Den specialiserade sjukvården

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sin verksamhet inom den specialiserade sjukvården så att den som är akut sjuk omedelbart får den vård som hans eller hennes tillstånd förutsätter. För att få vård inom den specialiserade sjukvården för icke-brådskande sjukvård krävs en på läkarundersökning grundad remiss. Bedömningen av vårdbehovet ska inledas inom **tre veckor** från det att remissen anlände till den mottagande verksamhetsenheten. Vård som konstateras vara medicinskt nödvändig ska, med beaktande av hur brådskande vården är, ordnas och inledas inom en skälig tid, dock senast inom **sex månader** från det att vårdbehovet konstaterades.

Barn- och ungdomspsykiatri

För barn och ungdomar till och med 22 års ålder ska den vård inom psykiatri som konstateras vara nödvändig med beaktande av hur brådskande vården är ordnas inom **tre månader** om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver annat.

Tandvården

Vårdgarantin omfattar inte mun- och tandvården.

Den nyaste rapporten på kösituationen har sammanställts den 24.8.2020 (bilaga). Kravet att ge medicinsk nödvändig vård uppfylls inte på alla kliniker. Detta är läget på gynekologi, kirurgi, ögon- och öronsjukdomar. Läget liknar detta som finns på finska fastlandet, då kapacitet för operationer lades ner i våras för att höja Covid-beredskapen. Antalet patienter som väntat på vård på fasta Finland den 30.4.2020 över sex månader var redan 7702 (6,3%) då motsvarande siffran i december var 3102 (THL). Läget på Åland i mars 2020 var hyfsat bra som man kan se i bilagan.

§ 45 KÖSITUATIONEN PÅ ÅHS (forts.)

Styrelsen antecknade sammanfattningen av ÅMHMs tillsyn över ÅHS kösituation till kännedom den 31.1.2020 § 5.

Bilaga: Kösituationen

FÖRSLAG: Styrelsen informeras om planer för att minska köerna på ÅHS i höst.

BESLUT: Styrelsen antecknar informationen till kännedom.

§ 46 DELGIVNINGAR

FÖRSLAG: Styrelsen antecknar nedanstående delgivning till kännedom:

1. Vård utom Åland

BESLUT: Styrelsen antecknar ärendet till kännedom.